

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Inledningsanförande SSR:s landsmöte Åre den 11.6.2008 Förbundsordförande Per Gustav Idivuoma

Ärade ombud för samebyar och samföreningar, ärade gäster.

Det är en stor ära för mig att hälsa er välkomna till årets landsmöte. Det är glädjande att SSRs landsmöte fortfarande är forum som innebär möten mellan olika intressen i Sápmi.

Året som gått har i många stycken varit ett år av väntan, vi har väntat på en ny statlig samepolitik, vi har väntat på utredningen om den statliga rovdjurspolitiken, vi har väntat på en del andra förslag och resultat av det arbete som pågår i olika frågor som berör våra medlemmar i högsta grad.

Trots denna väntan har det hänt en hel del både på internationell nivå, men även på intern samisk nivå.

Temat för årets landsmöte är svensk samepolitik i internationellt perspektiv. Bakgrunden till temat är den av FN antagna urfolksdeklarationen. Deklarationen i sig är inte bindande för staterna men det är ändå av ett mycket stort värde att deklarationen efter 20 års förhandling äntligen har antagits.

Samerådet som är vårt samarbetsorgan på gränsöverskridande samisk nivå, har lagt ner ett stort arbete att på internationell nivå tillsammans med andra urfolk i världen få förståelse för urfolkens situation.

Vi kan naturligtvis inte hävda att vi som svenska medborgare i en demokratisk stat är utsatta för förtryck som på några sätt är jämförbart med medborgare i diktaturer, men har vi som urfolk i Sverige den status som internationellt talas om i urfolksdeklarationen? Den frågan kommer att diskuteras under landsmötet.

Vi har förväntningar på att det arbete som pågår inom regeringen resulterar i en samepolitik som lever upp till urfolksdeklarationen.

Det som i alla fall helt klart kan sägas är att ju fler som tillsammans kan uttrycka en vilja och färdriktning, ju starkare blir rösten och ju tydligare blir budskapet. Arbetet med urfolksdeklarationen visar vilken styrka som finns i att arbeta för gemensamma mål, som urfolken har gjort i denna deklaration.

Från SSRs sida är vi glada för den medlemsutveckling som vi sett de senaste åren. D v s att fler sameföreningar, och i år även samebyar, ser SSR som ett forum där den gemensamma rösten kan ge resultat även om alla önsknings inte kan bli uppfyllda.

Jag vill i det här sammanhanget återigen poängtera vikten av det arbete som läggs ner från samföreningarnas sida som ambassadörer i samhället för vår sak . Ett exempel på detta är motionen i fjol om det samiska frågorna i Västernorrland som under året har lett till att samernas situation i Västernorrland har synliggjorts. Detta är ett resultat av en sameförerings arbete i sin hemmaregion.

Desto mer oroande är de utmaningar som rennäringen har att hantera. För andra året i följd har en dålig betesvinter ställt stora krav på många samebyar och enskilda. Utan de positiva beslut från regeringen om ekonomiskt stöd för utfordring som gavs skulle situationen ha varit än svårare. Samtidigt är vi medvetna om svårigheterna med att årligen behöva gå till regeringen för att kunna överleva svåra betesvintrar. Från SSRs sida är vi beredda att tillsammans med Sametinget som är vår centrala myndighet arbeta för att hitta lösningar som kan bidra till en bättre situation .

Rovdjursutredningen har lagt fram sitt betänkande under det gångna året. Från SSRs sida kommer vår rovdjursgrupp att gå igenom utredningens förslag och komma med synpunkter. Den ökning av rovdjursstammarna som har visat sig är ett mycket illavarslande och stort bekymmer för rennäringen över hela landet. Vi delar oron över denna utveckling med rennäringen i grannländerna. Om inget drastiskt görs från statsmakternas sida så innebär det att rennäringens möjlighet att utvecklas och överleva blir mycket bekymmersam.

De ekonomiska uträkningar som vi på SSR gjort tillsammans med andra som har kompetens i området visar att de ersättningar som utges från staten inte är i närheten av de ekonomiska förlusterna för rennäringen. Eftersom våra näringar är gränsöverskridande och det inte finns en samlad rovdjurspolitik över riksgränserna innebär det att samebyar med stora betesområden på andra sidan om riksgränserna har en än mer ohållbar situation. Av den anledningen har vi på SSR begärt diskussioner med myndigheter som hanterar rovdjursförvaltningen hos våra grannländer framförallt Norge. Jag vill än en gång poängtera att det i första hand inte är en fråga om ersättningar utan en fråga om att ha en balans mellan rennäringens möjligheter att utvecklas och rovdjursstammen inom renskötselområdet.

Trots att det finns anledning till oro i vissa frågor kan vi även se en framtid där rennäringen och det samiska samhället utvecklas. Renköttsmarknaden är just nu inne i en positiv trend, marknaden för våra produkter är ljusare än på mycket länge. Det som är viktigt i det sammanhanget är att arbeta vidare med dels marknadsföring och andra åtgärder för att ytterligare förbättra situationen. Vi på SSR arbetar vidare med dessa frågor framförallt i projektform.

Vi ser möjligheterna att utveckla andra företag och andra verksamheter som har koppling till rennäringen. Allt detta sker i projektform vilket innebär att vi dag har ett antal projekt som är igång med olika inriktning.

Från SSR:s sida kommer vi arbeta vidare med att skapa arenor för diskussion med andra markanvändare i det samiska området. Vi kommer aldrig att hamna i en situation där andra samhällsintressen inte finns. Det är lika bra att inse att vi vinner på att ha en dialog med andra glesbygdsnäringsar, annars finns risken att ingen lyssnar på oss och vi blir marginaliserade.

Trots det finns det principiellt grundläggande frågor som inte har kunnat lösas via diskussioner och förhandlingar, där måste vi gå vidare. En av dessa kommer att behandlas under landsmötet. Jakt och fiskerätten på den av staten förvaltade marken ovan odlingsgränsen är enligt vårt förmenande förbehållet samerna och skall förvaltas av samebyarna. Frågan kommer, om landsmötet så beslutar, att prövas av domstol som en principiell rättsfråga för att nästa generation av samiska företrädare inte skall behöva diskutera frågan. Den skall avgöras en gång för alla.

Som jag sa inledningsvis är vi på SSR mycket glada för den uppslutning av gäster som vårt landsmöte har. Det om något visar på att det behövs ett samlat forum där olika frågor som berör oss kan diskuteras. Låt oss alla ta tillfället i akt att bekanta oss med våra gäster, ha konstruktiva och givande diskussioner på dagarna, ha trevligt umgänge under lättsamma former på kvällarna samt återvända till våra hemmaarenor med nya bekantskaper, nya erfarenheter och samtidigt nya kunskaper.

Med dessa ord ärade ombud och gäster förklarar jag årets landsmöte för öppnat.